

Fakta, argument & debatt

Om alkohol, narkotika, nikotin och sociala frågor

Sammanfattningar till artiklar med länkar för dig som vill läsa mer

Nummer 6 - Publicerad 7 maj 2026

Alkohol

Alkoholfritt på skyddat boende

Yngre dricker mer efter gårdsförsäljning

Alkoholpolitiken blir allt mindre styrd av vetenskap

Bred riksdagsenighet om slopat matkrav

Seglivad myt om unga

Belgien skärper regler för alkoholreklam

Nikotin

Ingen tobak för nästa generation

Narkotika

”Saknar ansvaret hos partyknarkarna”

BRÅ: Antalet beslut om lagföring för narkotikabrott ökade 2025

De öppna drogsценerna minskar i Stockholms län

Mer potent cannabis i Danmark ökar vårdbehoven

Promillelagar i USA kan behöva justeras för cannabis

Mikaela Fläderblom vald till ny ordförande för Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet

Alkohol

Alkoholfritt på skyddat boende

Inspektionen för vård och omsorg, Ivo, har nekat den ideella organisationen Talita att bedriva skyddat boendet som är alkoholfria. Nu har Talita fått rätt i Förvaltningsdomstolen med hänvisning till bland annat att boendet är frivilligt.

[Läs mer: Drugnews](#)

Yngre dricker mer efter gårdsförsäljning

CAN, Centralförbundet för alkohol och narkotikaupplysning, har kartlagt vilka som köper alkohol via gårdsförsäljning. Det visar att köparen är yngre än genomsnittet och dricker mer alkohol.

[Läs mer: CAN "Gårdsförsäljning i Sverige - vem är köparen?"](#)

Alkoholpolitiken blir allt mindre styrd av vetenskap

En vetenskaplig studie har analyserat den politiska dragkampen kring den senaste alkohollagsreformen i Finland. Artikeln konstaterar att två läger ställdes mot varandra: Folkhälsoläggret med vetenskapen på sin sida, respektive alkoholindustrin som ville liberalisera men använde sig av ett språk som lät vetenskapligt för att utmana forskarna. Industrin vann i linje med populistiska trender, och författarnas slutsats är att folkhälsoföreträdare måste lära sig navigera i en värld där vetenskap blivit politiserat.

[Studien är 30 april publicerad på engelska i Nordisk Alkohol- och narkotikatidskrift](#)

Bred riksdagenighet om slopat matkrav

Riksdagens socialutskott är helt enigt om att slopa matkravet för att få tillstånd att servera alkohol. Det står klart sedan utskottet behandlat regeringens förslag. Socialutskottet ställer sig bakom regeringens förslag om att förenkla reglerna för serveringstillstånd och servering av folköl. Bland annat avskaffas kravet på matservering och eget kök för att kunna få serveringstillstånd. Även regler kring bland annat sittplatser slopas.

– Det känns som en kalldusch särskilt när utskottets medlemmar påpekar att viktiga konsekvensanalyser saknas. Då undrar jag vad baserar utskottet sitt beslut på, säger Movendi Sveriges ordförande Kristina Sperkova i en kommentar till Drugnews.

[Läs mer: Riksdagen](#)

[Läs mer: Drugnews](#)

Seglivad myt om unga

7 av 10 tror att tonåringar ersatt alkohol med andra droger. Det visar en undersökning som Systembolaget låtit göra inför valborg. Att ungas alkoholkonsumtion minskat stadigt sedan millennieskiftet är känt, men myten om att tonåringar skulle ha ersatt alkohol med andra substanser lever kvar.

En undersökning som Systembolaget låtit göra visar att 73 procent tror att narkotikaanvändningen bland tonåringar har ökat de senaste 20 åren. Dessutom tror 66 procent att tonåringar i dag dricker mindre för att de ersatt alkohol med andra droger i stället. Vilket inte stämmer.

[Läs mer: Alkohol & Narkotika](#)

Belgien skärper regler för alkoholreklam

Belgien skärper reglerna för alkoholreklam. ”Vi vill bättre skydda unga människor från alkoholens faror”, säger social- och hälsominister Frank Vandenbroucke. Belgien har beslutat att skärpa reglerna för alkoholreklam. I ett pressmeddelande beskriver regeringen att alkoholen orsakar stora problem i landet och att unga människor är en särskilt utsatt grupp.

– Vi vill bättre skydda unga människor från alkoholens faror, säger social- och hälsoministern Frank Vandenbroucke.

[Läs mer: Drugnews](#)

Nikotin

Ingen tobak för nästa generation

Personer födda efter 2008 kommer inte kunnat köpa tobak, efter ett beslut fattat i det brittiska parlamentet. I praktiken betyder det att färre varje år kommer att kunna bruka tobak lagligt.

[Läs mer: Drugnews](#)

Narkotika

”Saknar ansvaret hos partyknarkarna”

RNS:s omvalda ordförande vill få en diskussion om allas ansvar för att komma till rätta med narkotikasituationen. Jessica Vikberg valdes om som ordförande för Riksförbundet narkotikafritt samhälle, RNS, vid helgens kongress. Ett uppdrag hon haft i åtta år. En av de viktigaste frågorna för RNS under de kommande åren är att lyfta allas ansvar för narkotikasituationen. Att de som kanske kommer fastna, men inte har gjort det än och som inte upplever några problem ska inse att det bidrar till att andra fastnar i beroende och göder kriminalitet.

– Jag saknar ansvaret hos partyknarkarna och andra. Oavsett om du är politiker, småbarnsfarsa eller socionom, säger Jessica Vikberg.

[Läs mer: Drugnews](#)

BRÅ: Antalet beslut om lagföring för narkotikabrott ökade 2025

Under 2025 fattades totalt 119 227 lagföringsbeslut, vilket är 3 407 beslut (+3 %) fler än året innan. Antal lagföringsbeslut för narkotikabrott ökade med 1 681 beslut jämfört med 2024. Brottskategorin utgjorde därmed en betydande del av den totala ökningen av antalet lagföringsbeslut. Av de lagförda narkotikabrotten avsåg 90 procent innehav eller bruk.

År 2025 fattades 33 531 lagföringsbeslut för brott mot narkotikastrafflagen som huvudbrott. Majoriteten av lagföringsbesluten gällde ringa narkotikabrott, som ökade med 3 procent jämfört med 2024. Narkotikabrott (av normalgraden) ökade med 12 procent, och grovt narkotikabrott (inklusive synnerligen grovt narkotikabrott) ökade med 15 procent, jämfört med 2024. Lagföringsbesluten ökade i alla kategorier för både kvinnor och män.

[Läs mer: BRÅ](#)

De öppna drogscenerna minskar i Stockholms län

Varje år uppdaterar polisen sin lista över platser där bruk och försäljning av narkotika sker rakt framför ögonen på grannarna. Antalet så kallade öppna drogscener i Stockholms län fortsätter att minska. Förra året sjönk de med elva – till 42 i sju av länets 26 kommuner. I år är siffran nere på 34 i fem kommuner, en minskning med ytterligare åtta.

[Läs mer: Mitt i Stockholm](#)

Mer potent cannabis i Danmark ökar vårdbehoven

Halterna av det aktiva THC substanserna i hasch i Danmark har nästan fyrfaldigats under perioden 2000 till 2022 enligt analyser vid kriminaltekniska laboratorier. Epidemiologiska analyser visar att med stigande THC-halt har psykiatriska vårdbehov ökat, exempelvis cannabisorsakad psykos.

[Studien är 4 maj publicerad i Psychological Medicine](#)

Promillelagar i USA kan behöva justeras för cannabis

Experimentell forskning med körsimulatorer har visat på att ätbara produkter innehållande cannabis i kombination med alkohol försämrar körförmågan på ett sätt som gör att forskarna menar att amerikanska promillegränser kan behöva sänkas. Tillåtande lagar och ökat utbud av cannabisprodukter leder enligt forskarna till behov av nya metoder att mäta påverkan hos förare.

[Studien är 1 maj publicerad i JAMA Netw Open](#)

NBV

FOTO: NBV PRESSBILD

Mikaela Fläderblom vald till ny ordförande för Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet

Med en stark idéburen kompass tar hon sig an uppdraget att utveckla studieförbundet NBV i en tid av förändring för folkbildningen.

- Som ordförande vill jag bidra till att NBV fortsätter att utvecklas i takt med samhället. Vi behöver vara öppna för förändring och ha fokus på att fler ska känna sig välkomna och delaktiga, säger Mikaela Fläderblom.

Mikaela har varit engagerad i nykterhetsrörelsen sedan barnsben, då hon gick med i Nykterhetsrörelsens scoutförbund, NSF. Sedan dess har hon haft en rad olika uppdrag inom NSF och det som tidigare var UNF, JUNIS och IOGT-NTO – numera Movendi Sverige – där hon idag sitter i förbundsstyrelsen.

[Läs mer: NBV pressmeddelande](#)

Fakta, argument & debatt

Om alkohol, narkotika, nikotin och sociala frågor

Fakta, argument & debatt produceras av Blå Bandet (Sveriges Blåbandsförbund) och ges ut i samverkan med SLAN (Sveriges Landsråd för alkohol- och narkotikafrågor)

www.blabandet.se

www.slan.se

Redaktion: Helena Bingebo, Bertil Forsberg, Ingalill Söderberg, Per-Olof Svensson
nyhetsbrev@blabandet.se

Redigering & utskick: Per-Olof Svensson

Bilder där annat inte anges är arrangerade och från AdobeStock med licens.

Välkommen!

Information och medlemsansökan

www.blabandet.se

Blå Bandet

Nykterhet behöver du aldrig ångra!

S.L.A.N inbjuder till vårt Kunskapshöjande webinarium

”REVIDERAD SVENSK CANCERSTRATEGI & NY EUROPEISK KODEX MOT CANCER ”

Medverkande:

Lena Sharp, specialistsjuksköterska, Med Dr,
Verksamhetschef,
Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland

DEN 1 JUNI 2026

KL.13.00-14.15

(Webbinariet är kostnadsfritt)

Föreläsningen följs av ett panelsamtal mellan ett antal representanter från olika relevanta aktörer under ledning av SLAN:s generalsekreterare Håkan Eriksson.

Deltagarna i samtalet kommer presenteras i närmare anslutning till webinariet

Anmälan <https://www.lyyti.in/SLANWebb1juni>

senast den 29 maj 2026 kl.10.00, en länk kommer sedan att skickas ut till de som anmält sig.

Vid frågor och/eller funderingar kontakta Håkan Eriksson 070-710 66 70.

Varmt välkomna!

Sveriges Landsråd
för alkohol- och narkotikafrågor